

บทที่ ๔
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง (ต่อ)

อ.อริคม อินทุภูติ

ชุดที่ ๘ 1

ตัวอย่างคำพิพากษา
คดีร่ำรวยผิดปกติ

2

อม.๑/๒๕๕๓

คดีพ.ต.ท.ทักษิณฯ: ข้อกล่าวหา

- ในระหว่างที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๒ สมัย ผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ๒ ถือหุ้นบริษัทชินคอร์ปฯ จำนวน ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น โดยให้ผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๕ และบริษัทแอมเพิลริช ถือแทน
- ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจในตำแหน่งอันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทในเครือรวม ๕ กรณี

3

ข้อกล่าวหา: กระทำการอันเป็นการเอื้อประโยชน์ ๕ กรณี

- กรณีที่ ๑ : ออกพระราชกำหนดแปลงค่าสัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นภาษีสรรพสามิต เป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทในเครือ
- กรณีที่ ๒ : แก้ไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปรับลดอัตราส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการแบบใช้บัตรจ่ายเงินล่วงหน้าหรือPrepaid Card ให้แก่บริษัท AIS

4

- **กรณีที่ ๓ : แก้ไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่**

(๑) การอนุญาตให้ใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) และให้หักค่าใช้จ่ายจากรายรับ

(๒) กรณีการปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายเครือข่ายร่วมระหว่าง กสท.กับบริษัทดีพีซี ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมแบบเซลลูลาร์

5

- **กรณีที่ ๔ : กรณีอนุมัติ ส่งเสริม สนับสนุนธุรกิจดาวเทียมตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศโดยมิชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทไทยคม**

(๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยมิชอบ

(๒) ลดสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทชินคอร์ปที่ต้องถือในบริษัทไทยคม จากไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐

มีต่อ

6

(๓) อนุมัติให้ใช้เงินค่าสินไหมทดแทนของดาวเทียมไทยคม ๓ ที่ได้รับความเสียหาย ๖.๗ ล้าน US ดอลลาร์ ไปเข้าช่องสัญญาณดาวเทียมต่างประเทศเพื่อใช้ทดแทนดาวเทียมไทยคม ๓

- กรณีที่ ๕ : อนุมัติให้รัฐบาลสหภาพพม่ากู้เงินจาก Exim Bank ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อนำไปซื้อสินค้าและบริการของบริษัทไทยคมโดยเฉพาะ

7

• ต่อมาวันที่ ๒๒ มค.๒๕๕๙ กฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอขอแก้ไขที่มีผลให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโทรคมนาคม มีผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลต่างด้าวได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ มีผลใช้บังคับ(เดิมมีได้ ไม่เกินร้อยละ ๒๕)

• วันที่ ๒๓ มค.๒๕๕๙ มีการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ปจำนวน ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น (คิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของหุ้นทั้งหมด) ที่ผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ยังเป็นเจ้าของที่แท้จริง แต่ให้ผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๕ ถือแทน แก่กลุ่มเทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์

8

- มูลค่าหุ้นที่ขายแก่เทมาเสติก ๖๙,๗๒๒,๘๘๐,๙๓๒.๐๕ บาท และในระหว่างปี ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๔๘ บริษัทชินคอร์ป จ่ายเงินปันผลแก่หุ้นดังกล่าว ๖,๘๙๘,๗๒๒,๑๒๙ บาท รวมเป็นเงินที่ได้รับจากหุ้น ๗๖,๖๒๑,๖๐๓,๐๖๑.๐๕ บาท
- เงินจำนวน ๗๖,๖๒๑,๖๐๓,๐๖๑.๐๕ บาท ดังกล่าว เป็นเงินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำอันเป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม และ เป็นกรณีได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควรสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ อันเป็นการร่ำรวยผิดปกติ

9

- คตส.ออกคำสั่งอายัดเงินและทรัพย์สินดังกล่าวรวม ๕ ครั้ง เป็นเงิน ๖๖,๖๘๙,๒๓๔,๓๖๕.๘๑ บาท ยังขาดอยู่อีก ๙,๙๒๓,๓๖๘,๖๙๕.๒๔ บาท

10

คำขอ

- ขอให้ยึดเงินที่ได้จากการขายหุ้นชินคอร์ป จำนวน ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น ให้แก่กลุ่ม 테마เส็กของประเทศ สิงคโปร์ โดยมีบริษัทซีตาร์ โฮลดิ้งส์ จำกัด แลยบริษัท แอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด เป็นผู้ซื้อ เป็นจำนวนเงินสด หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วรวม ๖๙,๗๒๒,๘๘๐,๙๓๒.๐๕ บาท และเงินปันผล ๖,๘๙๘,๗๒๒,๑๒๙ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖,๖๒๑,๖๐๓,๐๖๑.๐๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากการร่ำรวยผิดปกติและมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

11

กรณีที่ ๑: ออกพ.ร.ก.แปลงค่าสัมปทานเป็นภาษีสรรพสามิต

- สาระสำคัญคือ ให้คู่สัญญาจ่ายภาษีสรรพสามิตตามอัตราที่กำหนด และนำภาษีสรรพสามิตที่จ่ายไปหักจากค่าสัมปทานที่จ่ายแก่หน่วยงานของรัฐ
- เป็นผลจากการที่ผู้ถูกกล่าวหาเข้าร่วมประชุมกับรมว.คมนาคม พล.ต.อ.วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี และผู้บริหารระดับสูงของ ทศท.และ กสท.เมื่อ ๒๘ กพ.๒๕๕๕ หาแนวทางนำระบบภาษีสรรพสามิตมาใช้กับธุรกิจโทรคมนาคม

12

- **เอื้อประโยชน์แก่ชินคอร์ปและบริษัทในเครือเพราะ**
  - ลิตรอนอำนาจของ กทช. มิให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม
  - ชัดขวางมิให้รายใหม่เข้ามาแข่งขัน เพราะรายใหม่มีต้นทุนสูงกว่า (ภาษี + ค่าธรรมเนียมและค่าบริการที่ต้องจ่าย กทช.)
  - การให้นำภาษีสรรพสามิตไปหักออกจากค่าสัมปทานเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ของ พร.ก.ที่ประสงค์เพิ่มรายได้ของรัฐ (ภาษีสรรพสามิตหายไป หกหมื่นล้านบาท)

13

- **เอื้อประโยชน์แก่ชินคอร์ปและบริษัทในเครือเพราะ (ต่อ)**
  - ทศท.ได้รับค่าสัมปทานจากAIS น้อยลง ขณะนั้น AIS ต้องชำระค่าสัมปทานร้อยละ ๒๕ ก่อนหักค่าใช้จ่าย เมื่อ AIS นำภาษีสรรพสามิตมาหักออกได้ร้อยละ ๑๐ ทศท.จึงได้รับค่าสัมปทานในอัตราร้อยละ ๑๕ เท่านั้น
  - หากในอนาคตกรม.มีมติเห็นชอบให้เพิ่มอัตรากาสิโน ร้อยละ ๒๕ ทศท.จะไม่ได้รับประโยชน์จากค่าสัมปทานเลย

14

กรณีที่ ๒ ปรับลดอัตราส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบใช้บัตรจ่ายเงินล่วงหน้าหรือPrepaid แก่ AIS

- มีสัญญาระบุว่า AIS ต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ทศท.คิดจากรายได้และผลประโยชน์อื่นใดที่พึงได้รับก่อนหักค่าใช้จ่ายหรือภาษี ปีที่ ๑ - ๕ ร้อยละ ๑๕
ปีที่ ๖ - ๑๐ ร้อยละ ๒๐
ปีที่ ๑๑ - ๑๕ ร้อยละ ๒๕
ปีที่ ๑๖ - ๒๕ ร้อยละ ๓๐
- ทศท.อนุมัติให้จ่ายส่วนแบ่งรายได้ในส่วนบริการโทรศัพท์แบบ Prepaid ร้อยละ ๒๐ ของมูลค่างานหน้าบัตรตลอดอายุสัญญา

15

- การแก้ไขสัญญาไม่ได้เสนอให้คณะกรรมการประสานงานกำกับดูแลการดำเนินงานตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ความเห็นชอบก่อน
- เหตุผลที่ขอแก้ไขรับฟังไม่ได้(อ้างว่าเทคโนโลยีได้รับการปรับลด ขอปรับลดบ้าง แต่ศาลฯเห็นว่า กรณีเทคโนโลยีมีเหตุผลและเทคโนโลยีได้รับการปรับลดเฉพาะค่าเชื่อมโยงเครือข่าย ส่วนผลประโยชน์ตอบแทนยังต้องจ่ายตามสัญญาหลัก)
- หากปรับลดให้เป็นจำนวนที่เหมาะสมและในอัตราก้าวห้ ทศท. น่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนมากขึ้น

16

- ภายหลังการปรับลดอัตราส่วนแบ่งรายได้ AIS ได้ปรับลดค่าใช้จ่ายบริการแก่ผู้ใช้บริการ ทำให้มีลูกค้าเพิ่มขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น
    - ปี ๒๕๔๓ ลูกค้า ๒๙๗,๐๐๐ ราย
    - ปี ๒๕๔๔ ลูกค้า ๒,๒๘๘,๕๐๐ ราย
    - ปี ๒๕๔๙ ลูกค้า ๑๗,๒๗๙,๑๐๐ ราย
- รายได้ ตค.๔๓ – กย.๔๔ ๒,๒๒๕,๕๖๐,๐๐๐ บาท
- ตค.๔๔ – กย.๔๕ ๑๗,๐๘๙,๘๙๐,๐๐๐ บาท
- ตค.๔๘ – กย.๔๙ ๕๗,๓๗๕,๘๘๐,๐๐๐ บาท
- ในขณะที่รายได้แบบ Postpaid ลดลงเรื่อย ๆ

17

กรณีที่ ๓ (๑) การอนุญาตให้ใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) และให้หักค่าใช้จ่ายจากรายรับ

- สำคัญคือ ทศทอนุมัติให้ AIS นำค่าใช้จ่ายเครือข่ายร่วมที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้บริการรายอื่น (คือ บ.ดีพีซี ซึ่งเป็นบริษัทในเครือ) มาหักออกจากรายได้ฯ ก่อนนำส่งส่วนแบ่งรายได้แบบอัตราก้าวหน้าตามสัญญาหลัก
- ทำให้ AIS ไม่ต้องลงทุนสร้างโครงข่ายเพิ่มเติม และได้รับประโยชน์จากการนำค่าใช้จ่ายเครือข่ายมาหักออกจากรายได้ก่อนนำส่งส่วนแบ่งรายได้เป็นเงิน ๖,๙๖๐,๓๕๙,๔๐๑ บาท

18

**กรณีที ๓ (๒) กรณีการปรับลดอัตราค่าใช้จ่าย
เครือข่ายร่วมระหว่าง กสท.กับบริษัทดีพีซี**

- บริษัทดีพีซี ได้รับการปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายเพื่อเข้าร่วมในช่วงระหว่างวันที่ ๑ กค. ๕๙ ถึง ๓๑ มีค.๕๐ เป็นเงินรวม ๗๙๖,๒๒๐,๓๑๐ บาท แต่เป็นเวลาภายหลังวันที่มีการทยุ่่นแก่ที่มาเสื่กแล้ว
- ผลประโยชน์ดังกล่าว ไม่เกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหา

19

- กรณีที่ ๔ : กรณีอนุมัติ ส่งเสริม สนับสนุนธุรกิจดาวเทียมตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศโดยมิชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทไทยคม

กรณีที่ ๔ (๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยมิชอบ

- ตามสัญญาฯ ในระยะเวลา ๓๐ ปี จะต้องส่งดาวเทียมหลักและดาวเทียมสำรอง ๒ ชุด แต่ละชุดมีดาวเทียม ๒ ดวง รวมมีดาวเทียม ๔ ดวง ปรากฏว่า มีการส่งดาวเทียมหลัก ๒ ดวง คือ ไทยคม ๑ กับไทยคม ๓ และดาวเทียมสำรองคือ ไทยคม ๒ ขึ้นไปขึ้นสู่อวกาศแล้ว คงเหลือดาวเทียมสำรองของไทยคม ๓ คือ ไทยคม ๔

20

กรณีที ๔ (๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยมิชอบ

- เมื่อถึงกำหนดจะต้องส่งดาวเทียมไทยคม ๔ บริษัทฯขอเปลี่ยนคุณสมบัติของดาวเทียมสำรองคือดาวเทียมไทยคม๔ เป็นดาวเทียมไอพีสตาร์ และส่งขึ้นสู่อวกาศเมื่อ ๑๑ ส.ค.๒๕๔๘ แต่ดาวเทียมไอพีสตาร์มีคุณสมบัติเป็นดาวเทียมหลักดวงใหม่ ไม่ใช่ดาวเทียมสำรองซึ่งจะอยู่คู่กับดาวเทียมหลักเพื่อให้ใช้งานได้โดยต่อเนื่อง
- โครงการดาวเทียมไอพีสตาร์มีมูลค่า ๑๖,๕๓๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุน มีอุปกรณ์เชื่อมกับภาคพื้นดินสำหรับระบบอินเตอร์เน็ต๔ ประเทศ มีแผนการตลาดจำหน่ายในประเทศ ๖% ต่างประเทศ ๙๔% ขีดวัตถุประสงค์^๒₁

กรณีที ๔ (๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยมิชอบ

- ไม่มีย่านความถี่ ซี แบนด์ ที่จะให้กระทรวงคมนาคมใช้จำนวน ๑ วงจรดาวเทียม ตลอดอายุสัญญา โดยไม่มีค่าตอบแทน และไม่มีข้อตกลงว่าจะทดแทนอย่างไร
- ดาวเทียมไอพีสตาร์ไม่อาจเป็นดาวเทียมสำรองของไทยคม ๓ เพราะใช้เทคโนโลยีต่างกัน
- กรมไปรษณีย์โทรเลขเคยพิจารณาแล้วเห็นว่า ไอพีสตาร์เป็นดาวเทียมหลักดวงใหม่ แต่ต่อมามีการแก้ไขเป็นอนุมัติให้เป็นดาวเทียมสำรอง มีการเสนอความเห็นต่อรมว.คมนาคม ที่ ๓ ที่ ยังไม่มีการรับรองรายงานการประชุมและรมว.คมนาคม ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ลงนามอนุมัติ

22

กรณีที่ ๔ (๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยชอบ

- ชินคอร์ปและไทยคม ได้รับประโยชน์จากการที่ไม่ต้องกู้ยืมหรือเพิ่มทุนเพื่อนำเงินมาลงทุนในการส่งดาวเทียมไทยคม ๔ เป็นมูลค่าถึง ๔,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในทางกลับกันภาครัฐต้องได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ได้รับมอบทรัพย์สินตามสัญญาสัมปทานมูลค่า ๔,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- สัญญาสัมปทานให้นำส่วนที่เหลือใช้ภายในประเทศไปจำหน่ายต่างประเทศได้ แต่ไอพีสตาร์จำหน่ายในต่างประเทศถึงร้อยละ ๙๔ แสดงว่าจัดสร้างขึ้นเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศเป็นหลัก เป็นเรื่องนอกกรอบสัญญาสัมปทานหากจะดำเนินการต้องเปิดให้ประมูลแข่งขันกันใหม่

23

กรณีที่ ๔ (๒) ลดสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทชินคอร์ปที่ต้องถือในบริษัทไทยคม จากไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐

- บริษัทไทยคม ขอลด อ้างว่าเพราะต้องใช้จ่ายเงินลงทุนในดาวเทียมไอพีสตาร์สูง ต้องหาพันธมิตรเข้ามาลงทุน รวมาไอซีที อนุมัติ
- เป็นการไม่ชอบเพราะสัดส่วนผู้ถือหุ้นเดิมเป็นนัยสำคัญประการหนึ่งที่ครม.อนุมัติให้ชินคอร์ปได้รับสัมปทาน และกรลดสัดส่วนยังกระทบต่อความเชื่อมั่นในการกำกับดูแลของรัฐ
- มีผลให้ชินคอร์ปไม่ต้องระดมทุนหรือกู้ยืมเงินมาซื้อหุ้นเพิ่มทุนเพื่อรักษาสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ ๕๑ ของตนเอง เป็นเงิน ๑,๒๙๖,๐๑๔,๐๕๕.๓๐ บาท

24

กรณีที่ ๔ (๓) อนุมัติให้ใช้เงินค่าสินไหมทดแทนของ ดาวเทียมไทยคม ๓ ที่ได้รับความเสียหาย ๖.๗ ล้านดอลลาร์ ลาร์สหรัฐ ไปเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมต่างประเทศเพื่อ ใช้ทดแทนดาวเทียมไทยคม ๓

- ขัดต่อสัญญาเพราะไทยคมมีหน้าที่ต้องนำค่าสินไหม ทดแทนที่ได้รับไปซ่อมแซมหรือสร้างดาวเทียมดวงใหม่ มาทดแทน เป็นการเอื้อประโยชน์แก่ไทยคมและชินคอร์ป

25

- กรณีที่ ๕ : อนุมัติให้รัฐบาลสหภาพพม่ากู้เงินจาก Exim Bank ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อนำไปซื้อสินค้าและบริการของ บริษัทไทยคมโดยเฉพาะ
- ในชั้นแรกรัฐบาลพม่าขอสินเชื่อ ๓,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ต่อมาขอ เปลี่ยนเป็นโครงการพัฒนาระบบโทรคมนาคม ซึ่งอยู่นอก กรอบความร่วมมือที่ไทยเคยเสนอ
- รมว.ต่างประเทศแจ้งผู้ถูกกล่าวหาว่า อาจจะมีข้อครหา เพราะนายกรัฐมนตรีไทยมีประโยชน์เกี่ยวข้อง แต่ผู้ถูก กล่าวหากลับให้เพิ่มวงเงินเป็น ๔,๐๐๐ ล้านบาท

26

- บริษัทไทยคม ไปประกอบกิจการด้านโทรคมนาคมในพม่า ตั้งแต่ปี๒๕๔๑ ได้รับคัดเลือกให้ขยายการให้บริการ โทรศัพท์ตั้งแต่ปลายปี๒๕๔๖
- พม่ามีโครงการพัฒนาระบบโทรคมนาคม ๓ โครงการ คือ โครงการพัฒนาระบบโทรคมนาคมผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ตด้วยสัญญาณดาวเทียม โครงการส่งสัญญาณ ด้วยระบบใยแก้วนำแสง และโครงการพัฒนาสารสนเทศ และการสื่อสาร บริษัทไทยคมเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์และที่ ปรึกษาด้านวิศวกรรมโครงการแรก ผู้บริหารจัดการและที่ ปรึกษาด้านวิศวกรรมในโครงการที่ ๒ และที่ ๓

27

การดำเนินการ ๕ กรณี ดังกล่าวเป็นผลจากการปฏิบัติ หน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่

- นายกรัฐมนตรีมีอำนาจกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดิน โดยตรงตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ทั้งยังมีอำนาจกำกับดูแล ผ่านรัฐมนตรี คณะกรรมการคณะต่าง ๆ ที่มีหน้าที่กำกับดูแล หน่วยงานของรัฐอยู่ด้วย
- มี ๒ กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามีส่วนเกี่ยวข้องโดยชัดแจ้งคือ การแปลง ค่าสัมปทานเป็นภาษีสรรพสามิต และการอนุมัติให้Exim Bank ให้อำนาจเงินสินเชื่อแก่รัฐบาลพม่า
- อีก ๓ กรณี ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กำกับดูแลในฐานะนายกรัฐมนตรี

28

ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตก
เป็นของแผ่นดินหรือไม่

- เมื่อผลการดำเนินการเอื้อประโยชน์โดยตรงต่อชินคอร์ปและ AIS กับไทยคม ซึ่งเป็นบริษัทในเครือ ย่อมทำให้ชินคอร์ปได้รับประโยชน์ในรูป

- ผลกำไรในการประกอบการและเงินปันผลกำไร
- ความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน มูลค่าหุ้นสูงขึ้น

เงินปันผลค่าหุ้นและเงินค่าขายหุ้นจึงเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดย
ไม่สมควรเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ฯ ศาลมีอำนาจสั่งให้ตกเป็น
ของแผ่นดิน ตามคปค.ฉบับที่ ๓๐ ประกอบพ.ร.บ.ปปช.

29

ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตก
เป็นของแผ่นดินหรือไม่

- ผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ๒ มีเจตนาแสวงประโยชน์
ร่วมกันตลอดมา ย่อมไม่อาจอ้างว่าเงินดังกล่าวเป็น
สินสมรสหรือกรรมสิทธิ์ร่วมกันเพื่อรับการคุ้มครอง
สิทธิในส่วนของตน ศาลมีอำนาจสั่งให้เงินในส่วนของ
ผู้คัดค้านที่ ๑ ตกเป็นของแผ่นดินได้ด้วย

30

ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตก
เป็นของแผ่นดินเพียงใด

- กรณีเป็นเรื่อง ร่ำรวยผิดปกติ
- ทรัพย์สินที่นำมาพิจารณาว่าร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ย่อมต้องเป็นทรัพย์สินนอกเหนือจากที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอยู่แล้ว อันอยู่ในความหมายธรรมดาของการร่ำรวยผิดปกติ
- สำหรับเงินปันผลค่าหุ้นที่ได้รับจากบริษัทชินคอร์ปเป็นส่วนของกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการของบริษัทชินคอร์ปเอง บางส่วน และที่ได้จากเงินปันผลตามจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ในบริษัท AIS และไทยคม บางส่วน ถือเป็นทรัพย์สินที่ได้มานอกเหนือจากที่มีอยู่แล้ว ต้องตกเป็นของแผ่นดินทั้งจำนวน

31

ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตก
เป็นของแผ่นดินเพียงใด

- ส่วนเงินที่ได้จากการค่าขายหุ้นเป็นเงินที่มีมูลค่าเดิมของหุ้น รวมอยู่ด้วย ทรัพย์สินที่ถือว่าได้มานอกจากที่มีอยู่แล้ว คือราคาหุ้นที่เพิ่มขึ้น การจะให้เงินค่าขายหุ้นตกเป็นของแผ่นดินทั้งจำนวนย่อมเป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาและผู้ถือหุ้นที่ ๑ และเมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล

(มีต่อ)

32

ตามพ.ร.บ.ปช.ม.๑๐๐ ประกอบพฤติการณ์ที่ผู้ถูกกล่าวหา และผู้คัดค้านที่ ๑ หาทางหลีกเลี่ยงข้อห้ามตามกฎหมาย ด้วยการให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ถึงที่ ๕ เป็นผู้ถือหุ้นบริษัทชินคอร์ป ไร้แทน รวมทั้งผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติหน้าที่ฯ อันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทฯ ย่อมไม่สมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาและ ผู้คัดค้านที่ ๑ จะได้รับประโยชน์ที่มีผลมาจากการที่ฝ่าฝืน ต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงถือว่าประโยชน์ จากราคาหุ้นชินคอร์ปส่วนที่เพิ่มขึ้นนับแต่วันก่อนวันที่ผู้ถูก กล่าวหาจะดำรงตำแหน่งในวาระแรก คือวันที่ ๗ กพ.๒๕๔๔ เป็นต้นไป เป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจาก การปฏิบัติหน้าที่ฯ

33

มติองค์กรคณะเสียงข้างมาก

- ทรัพย์สินที่ต้องตกเป็นของแผ่นดิน คงมีเฉพาะเงินปันผลค่าหุ้น จำนวน ๖,๘๘๘,๗๒๒,๑๒๙ บาท และเงินที่ได้จากการขายหุ้น หลังหักราคาหุ้นที่มีอยู่เดิม(๓๐,๒๔๗,๙๑๕,๖๐๖.๓๕ บาท) จำนวน ๓๙,๔๗๔,๙๖๕,๓๒๕.๗๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๖,๓๗๓,๖๘๗,๔๕๔.๗๐ บาท พร้อมดอกผลของเงินจำนวน ดังกล่าว

34

ตัวอย่างคำพิพากษา
คดีคณะกรรมการป.ป.ช.
ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด

35

อม.๑/๔๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๙ คน จำเลย

คำขอ

ออกระเบียบเพิ่มค่าตอบแทน
รายเดือนแก่ประธานกรรมการ
๔๕,๕๐๐ บาท กรรมการอื่น
คนละ ๔๒,๕๐๐ บาท

ข้อต่อสู้

มีอำนาจตาม พ.ร.บ.ว่าด้วย
การป้องกันและปราบปราม
การทุจริตฯ ม.๕ + ม.๑๐๓

36

อม.๑/๔๘ : คำพิพากษา

- ม.๕ เป็นอำนาจในการออกระเบียบทั่วไปเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ของป.ป.ช.
- ม.๑๐๗ เป็นอำนาจในการออกระเบียบที่ใช้บังคับกับลูกจ้างในสำนักงาน ป.ป.ช.

- เป็นระเบียบที่ริเริ่มมาจากมติของป.ป.ช. เอง
- อนุกรรมการฯ ทักท้วงแล้วว่า ออกระเบียบเช่นนี้ไม่ได้

มีความผิดตาม ป.อ. ม. ๑๕๗, ๘๓ + พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ม.๑๒๕ จำคุก ๒ ปี รอฯ ๒ ปี

37

ตัวอย่างคำพิพากษา
คดีใจไม่ยี่หนำ ฎชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินหรือยื่นเท็จ

38

อม.๓/๒๕๕๕ รมต.ศึกษาธิการ: ข้อกล่าวหา

๑. ไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากของภริยา ๒ บัญชี ๒.๙ ล้านบาท และ ๒.๓ ล้านบาทในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งรมช.ศึกษาฯ มาแล้ว เป็นเวลา ๑ ปี ของผู้คัดค้าน ปป.ช. ตรวจสอบพบว่า มีเงินเข้าบัญชีภริยา ๒๘ ล้านบาท บัญชีนี้ ให้นำไป จำนำเป็นประกันเงินกู้ที่โรงสีที่เป็นกงสีของครอบครัว ภริยา กู้ยืมจากธนาคาร ๓๑ ล้านบาทเศษ เงินที่ได้มา ถูกกระจายเข้าบัญชี ภริยาและญาติ ๗ บัญชี

39

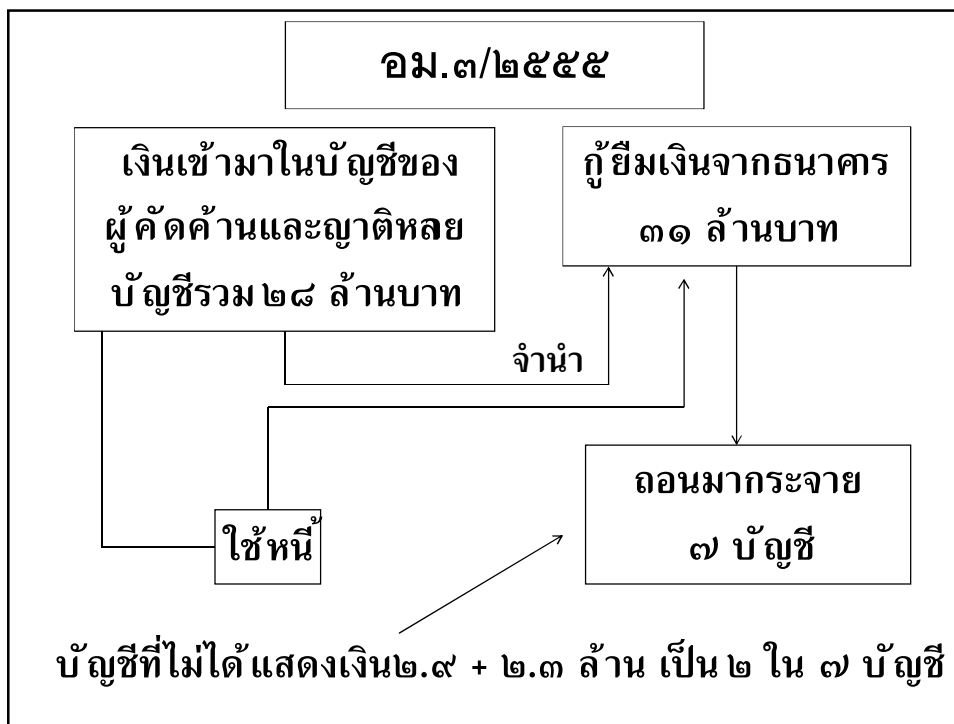
อม.๓/๒๕๕๕

ข้อกล่าวหา

(ต่อ) ต่อมาภริยาถอนเงินที่โรงสีได้มาจากธนาคารไป ชื้อ หุ่นและหน่วยลงทุน เกือบทั้งหมด ส่วนที่เหลือฝาก ไว้ในบัญชีที่มีชื่อภริยาและหรือญาติภริยาเป็นเจ้าของ ร่วมกัน ซึ่งเป็นบัญชีเงินฝากที่ผู้คัดค้านไม่แสดงใน บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯที่ยื่นต่อผู้ชี้

๒. ไม่แสดงรายการบ้าน ๑ หลัง พร้อมที่ดินเนื้อที่ ๓ ไร่ ๒๔.๑ ตร.วา ที่อ.วิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

40

อม.๓/๒๕๕๕   **ข้อต่อสู้ที่สำคัญ**

๑. เงินในบัญชีเงินฝากของภริยาฯที่ไม่ได้แสดง เป็นเงินของโรงสีที่เป็นกงสีของครอบครัวภริยา ภริยาเพียงถือครองและทำธุรกรรมแทน ส่วนเงินที่ภரியานำไปซื้อหน่วยลงทุนและหุ้น เป็นเงินที่มารดาภริยาส่งไว้ก่อนตายให้ยกให้ภริยา

๒. บ้านพร้อมที่ดินตามข้อกล่าวหา ใช้เงินของโรงสีซื้อที่ดินและจ่ายค่าก่อสร้าง เพื่อใช้เป็นสำนักดำเนินกิจการทางการเมืองของพี่ชายภริยา ซึ่งจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบต.ด้านช้าง และให้ผู้คัดค้านใช้เป็นสำนักงานกับที่พักออาศัย

คำพิพากษา: ข้อต่อสู้เรื่องเงิน

- ศาลฎีกาฯ ฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านเป็นเจ้าของเงิน ๓๐ ล้านบาทเศษ ได้มาช่วงเลือกตั้งในปี ๒๕๓๙ บางส่วนมีที่มาจากเงินสนับสนุนจากพรรคชาติไทย กว่า ๒๐ ล้านบาท ที่เหลือไม่ทราบที่มา ผู้คัดค้านนำไปฝากเปิดบัญชีในชื่อห้างฯ โรงสี หลังจากนั้นให้ห้างฯ ทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคาร แล้วนำเงินที่ผู้คัดค้านได้มาทั้งหมดไปชำระหนี้ เงินกู้ยืม

- ส่วนเงินกู้ยืมซึ่งกลายเป็นเงินที่มีที่มาที่ถูกต้องจากการทำธุรกรรมผ่านธนาคารก็ได้กระจายเข้าฝากในบัญชีส่วนตัวของภริยาและในชื่อห้างฯ โรงสีอีกหลายบัญชี ต่อมาภริยาก็ได้ถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้คัดค้านจงใจปกปิดที่มาของเงิน ที่นำมาฝาก ในการยื่นบัญชีฯ จำนวน ๔ ตำแหน่ง รวม ๘ กรณี

คำพิพากษา: ข้อต่อสู้เรื่องบ้าน+ที่ดิน

- ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า การปลูกสร้างบ้านตามคำร้องเป็นการสร้างเพื่อประโยชน์ของผู้คัดค้าน ใช้เงินของผู้คัดค้านและภริยา มิได้ใช้เงินงส
- เป็นการยื่นบัญชีเท็จตั้งแต่ดำรงตำแหน่งรมต.ศึกษา เมื่อวันที่ ๙ กค.๕๒ เป็นต้นมาทุกบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง

ภาค ๔ : สิทธิและเสรีภาพ

หลักทั่วไป

๑. ความหมายของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
๒. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๓. การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
๔. หลักความเสมอภาค

ความหมายของสิทธิ (Right)

- สิทธิ หมายถึงประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ทั้งที่เป็น
รูปธรรมจับต้องได้ และที่เป็นนามธรรม ถ้ากฎหมาย
โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองสิทธิใด
จะก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่
ของรัฐที่จะต้องเคารพสิทธินั้น ๆ รวมถึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่
ประชาชนที่จะต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกันด้วย และถ้า
เป็นสิทธิประเภทที่โดยสภาพไม่อาจใช้ได้ทันที แต่ต้องมี
กลไกหรือมีกฎหมายมารองรับ ย่อมมีหน้าที่ที่จะต้อง
ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธินั้น ๆ ได้

47

ความหมายของเสรีภาพ (Liberty)

- เสรีภาพ หมายถึง ความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้น
กระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อรัฐธรรมนูญคุ้มครอง
เสรีภาพใด ก็จะทำให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐ
และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องไม่ละเมิดเสรีภาพนั้น
- ความแตกต่างระหว่างสิทธิและเสรีภาพจึงอยู่ที่ว่าสิทธิเป็น
อำนาจที่บุคคลมีเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละ
เว้นการกระทำอันใดอันหนึ่ง ในขณะที่เสรีภาพเป็นอำนาจ
ที่บุคคลนั้นมีอยู่เหนือตนเองในการตัดสินใจที่จะกระทำ
การหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปราศจากการ
แทรกแซงหรือครอบงำจากบุคคลอื่น

48

ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
(Human Dignity)

- ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึงคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะที่ผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลทุกคนในฐานะที่เป็นมนุษย์จะได้รับคุณค่าดังกล่าว โดยไม่ต้องคำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา อาจกล่าวได้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็คือคุณค่าของความเป็นคนที่ย่อมแตกต่างจากความ เป็นสัตว์หรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ และการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่ มีหลักง่าย ๆ ว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อกันหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ การกระทำนั้นคือการกระทำที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

49

คำวินิจฉัยรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๔๖

- เป็นกรณีผู้ร้องซึ่งเป็นลูกจ้างหญิงขององค์การตำรวจภาคกลางที่คลอดบุตรที่โรงพยาบาลเมื่อวันที่ ๑๔ ม.ค. ๒๕๔๓ และผู้ร้องจ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีคลอดบุตรมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ เดือน ภายในระยะเวลา ๑๕ เดือน ก่อนคลอดบุตร ตามพ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องไปยื่นคำร้องขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรจากสำนักงานประกันสังคมเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๔ สำนักงานประกันสังคมปฏิเสธการจ่ายเงินโดยให้เหตุผลว่า ผู้ร้องยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินระยะเวลาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนตามพ.ร.บ.ประกันสังคม มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ ผู้ร้องยื่นฟ้องสำนักงานประกันสังคมต่อศาลแรงงานกลาง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานประกันสังคม และขอให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง และ ๕๖ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ หลายมาตรา

50

▪ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างและบุคคลอื่น โดยการจัดตั้งกองทุนประกันสังคมและให้ฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายผู้ประกันตน ออกเงินสมทบเข้ากองทุน และเมื่อผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย คชชด บุตร หรือชราภาพ ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นจะได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับกรณีคลอดบุตร ผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรให้ได้รับเงินสงเคราะห์หยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เฒีสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราครึ่งละร้อยละห้าสิบของค่าจ้างเป็นเวลาเกสิบวัน และได้รับเงินค่าคลอดบุตรจำนวน ๔,๐๐๐ บาท โดยกฎหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้เกิดสิทธิว่าผู้ประกันตนต้องจ่ายสมทบไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันคลอดบุตรตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง และกำหนดเงื่อนไขการใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนว่า

51

ผู้มีสิทธิจะต้องยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน ตามมาตรา๖๖ วรรคหนึ่ง แต่ถ้ผู้มีสิทธิมิได้อยู่ในประเทศ หรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นได้ ก็อาจยื่นคำร้องก่อนสิบห้าหนดเวลานั้น เพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลา โดยแสดงเหตุแห่งความจำเป็น เมื่อเลขาธิการเห็นเป็นการสมควรจะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ ตามความจำเป็นแก่กรณี แต่ทั้งนี้ตั้งไม่เกินไปกว่าหนึ่งเท่าของระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น ๆ ตามมาตรา๔๔ ทวิ การกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง จึงไม่ใช้การปฏิบัติที่ไม่สมควรกับความเป็นมนุษย์ของผู้ประกันตนตามความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” และมีใช้การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกันตนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖ แต่อย่างใด

52

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๘๗/๒๕๔๓

การที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้สายลับนำเงินไปล่อซื้อ อเมทอมเฟตามีน จากจำเลยซึ่งมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอยู่แล้ว เป็นวิธีการแสวงหา พยานหลักฐานในการกระทำความผิดของจำเลยที่ได้กระทำอยู่แล้ว มีดัก ล่อ หรือชักจูงใจให้จำเลยกระทำความผิดอาญาที่จำเลยไม่ได้ กระทำความผิดมา ก่อน การกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจดังกล่าวเป็นเพียงวิธีการเพื่อพิสูจน์ ความผิดของจำเลย ไม่เป็นการกระทำที่ดูหมิ่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ จำเลย ไม่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่ขัดต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และไม่เข้าข้อ ต้องห้ามอ้างเป็นพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖

53

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๑/๒๕๕๐

คดีนี้ ผู้โดยสารรถไฟเป็นโจทก์ฟ้องพ.ท.ว่า การที่ร.ฟ.ท.นำแผ่นป้าย โฆษณาสินค้าและบริการปิดที่กระจกหน้าต่างตู้รถโดยสารเพื่อเพิ่มรายได้ ให้ร.ฟ.ท. ทำให้บังคับขู่ทักเตือนไม่อาจมองกระจกออกไปเพื่อพักสายตาได้ การ เดินทางโดยรถไฟยาวนานหลายชั่วโมงเป็นการทรมานกายและใจอย่างยิ่ง ขอ ให้ร.ฟ.ท.ลอกแผ่นป้ายโฆษณาออกจากกระจกหน้าต่างของตู้รถโดยสาร

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า หน้าต่างรถโดยสารมิได้มีไว้เชิงเพื่อให้ แสงสว่างจากภายนอกกรรถเข้าไปภายในรถได้เท่านั้น แต่ยังมีไว้เพื่อให้ผู้โดยสาร สามารถมองเห็นสรรพสิ่งที่อยู่ภายนอกกรรถเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินในระหว่างที่ อยู่ในรถ และระแวงระวังอันตรายที่อาจจะมีจากภายนอกกรรถอีกด้วย รถโดยสาร ที่ไม่มีหน้าต่างจึงไม่อาจเรียกได้ว่ารถโดยสาร แต่เป็นรถขนส่งสินค้าและพัสดุ ภัณฑ์ และต้องถือว่าผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะที่มีหน้าต่างเช่นนี้ ปฏิบัติต่อ ผู้โดยสารเยี่ยงวัตถุ ซึ่งเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้โดยสาร พิพากษาให้ร.ฟ.ท.ลอกออกภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

54

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

๑. มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

๒. มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

55

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๕๐/๒๕๕๔

- จำเลยรับบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีชื่ออย่างละ 1 ใบ จากคณะกรรมการการเลือกตั้ง จากนั้นจำเลยชูปบัตรเลือกตั้งสองใบ พร้อมกับพูดว่า “ผมขอใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 65” แล้วฉีกบัตรเลือกตั้งทั้งสองใบทันทีในวันดังกล่าว ซึ่งเป็นวันเลือกตั้ง ทั่วไปตาม พ.ร.ฎ.ยุบสภาผู้แทนราษฎร พศ.2549
- ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มาตรา 65 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” แต่บทบัญญัติมาตรา 28 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติในหมวดเดียวกันนี้บัญญัติไว้ด้วยว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้นการใช้สิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีดังกล่าวต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย

56

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

๓. มาตรา ๒๕ วรรคสอง “ สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับบุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ”

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่๒๕/๒๕๔๗ ที่วินิจฉัยว่า ตราบใดที่ยังไม่มีกฎหมายออกมารองรับสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปี๒๕๔๐ มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมจกล่าวอ้างว่า พ.ร.บ.สุราในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแป้งข้าวหมกไว้ขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้นี้ใช้เป็นบรรทัดฐานไม่ได้แล้ว

57

คำวินิจฉัยรัฐธรรมนูญที่๓/๒๕๕๒

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสองหรือไม่ พิจารณาแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นมาตรการทางกฎหมายประการหนึ่งที่ใช้บังคับกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ประกาศให้โครงการหรือกิจการใดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ส่วนที่ต้องดำเนินเนินการให้ป็นไปตามประกาศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองประโยชน์ของรัฐและชุมชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

58

ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปี๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง แล้ว
ดังนั้น พร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พศ. ๒๕๓๕
มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พศ. ๒๕๕๐ มาตรา
๖๗ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปี๒๕๕๐ มี
เจตนารมณ์ให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ รับรองไว้สามารถบังคับได้
ทันทีที่รัฐธรรมนูญประกาศให้มีผลใช้บังคับโดยไม่ต้องรอให้มีบัญญัติ
กฎหมายอนุวัติการมาใช้บังคับก่อน ดังนั้น ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการ
หรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ที่ก็ดี หรือเป็นโครงการหรือกิจการ
ที่ไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ดี หากปรากฏว่าการดำเนินโครงการ
หรือกิจการอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนทั้งด้านคุณภาพ

59

สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพต่อบุคคลหรือชุมชน บุคคลหรือ
ชุมชน ย่อมมีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา๖๗ วรรค
สาม เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ
เอกชนที่ดำเนินโครงการหรือกิจการนั้น จัดให้มีการศึกษาและประเมิน
คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน การจัดให้มีการรับฟังคาม
คิดเห็นของประชาชน หรือการให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
และสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือ
ทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพให้ความเห็นก่อนดำเนินโครงการหรือ
กิจการได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญฉบับปี๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง

60

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

๔. มาตรา ๒๕ วรรคสาม บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับ
ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

61

คำพิพากษาฎีกาที่ 4893/2558

แม้จำเลยทั้งสองจะเป็นสื่อมวลชน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาหรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ๆ แต่ก็หาอาจกระทำการใด ๆ ที่เป็นการก้าวก้าวหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิอันความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น การที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ของชายหญิงคู่หนึ่งซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เคยนำเสนอภาพและข่าวไปก่อนหน้านั้น แต่ยังไม่ได้ระบุว่าชายหญิงในภาพเป็นใครมาเผยแพร่ขึ้นโดยระบุในเนื้อข่าวว่า ชายในภาพที่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรักร่วมเพศก็ ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการก้าวก้าวหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิอันความเป็นส่วนตัวของโจทก์ จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ. มาตรา 420 การที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายต้องแจ้งชื่อ ลักษณะแห่งความผิดและพฤติการณ์ต่าง ๆ ต่อพนักงานสอบสวนเป็นหน้าที่ที่ผู้เสียหายต้องกระทำในการแจ้งทุกข์กล่าวโทษ จะถือว่าโจทก์ยินยอมเปิดเผยชื่อและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อ

62

สาธารณชนหาได้ไม่ แม้โจทก์จะเป็นนักการเมือง เป็นบุคคลสาธารณะ แต่ย่อมมีสิทธิของความเป็นส่วนตัว มิใช่ว่าเมื่อเป็นนักการเมืองหรือบุคคลสาธารณะแล้วจะทำให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวต้องสูญสิ้นไปทั้งหมด การขอจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม พ.พ. มาตรา 420 แต่มิใช่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงตาม มาตรา 423 โจทก์จึงไม่อาจเรียกให้จำเลยทั้งสองรับผิดชอบความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณและความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของตนโดยประการอื่นตามมาตรา 423 ได้ โดยจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น และแม้จะมีบุคคลอื่นกระทำการละเมิดด้วยเป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับผู้กระทำการละเมิดรายนั้น ๆ มิใช่เหตุตามกฎหมายที่จำเลยทั้งสองจะยกขึ้นอ้างเพื่อให้ศาลปรับลดค่าเสียหายที่ตนต้องรับผิดชอบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 34 จะบัญญัติคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และมาตรา 28 บัญญัติให้ผู้ถูกระทำการละเมิดสามารถ

63

ยกขึ้นเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติในทำนองเดียวกันนี้ก็ตาม แต่การที่จะพิจารณาว่าจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบต่อโจทก์หรือไม่ เพียงใดต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเพื่อกฎหมายที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างบุคคลเป็นการเฉพาะ

64

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6901/2559

ขณะที่โจทก์ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี 2554 ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 48/2545 วินิจฉัยว่า ป.ร. 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 80 ดังนั้น ป.ร. 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ จึงยังมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะที่โจทก์ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.91) เพื่อขอคืนภาษีเงินได้ที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาของจำเลยที่ว่าจะคืนภาษีให้แก่โจทก์ ตามที่โจทก์ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี 2554 ในวันพุธที่ 10 กุมภาพันธ์ 2555 หรือไม่ จึงต้องพิจารณาจาก บทบัญญัติดังกล่าวที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แม้ศาลรัฐธรรมนูญ จะมีคำวินิจฉัยที่ 17/2555 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2555 วินิจฉัยว่า มาตรา 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 30

65

แต่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญหาได้วินิจฉัยให้บทบัญญัติดังกล่าวตกเป็น โทษหรือเสียเปล่ามาตั้งแต่ต้นไม้มิจะมีผลเป็นการลบล้าง ป.ร. 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ ไม่ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่มีบทบัญญัติ นั้นไม่ เมื่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2555 เป็นกรณีที่ศาลมีคำ วินิจฉัยคำร้องที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ซึ่งตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธี พิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. 2550 ข้อ 55 วรรคสี่ ที่กำหนดว่า ใน กรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคำร้องที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลส่งคำวินิจฉัยของศาล แก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวัน อ่าน ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ศาล รัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคือวันที่ 4 กรกฎาคม 2555 ไม่มีผลใช้บังคับใน ขณะที่โจทก์ยื่นคำร้องขอคืนภาษี

66

คำพิพากษาฎีกาที่ 10166/2558

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 32 และ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ซึ่งใช้บังคับในชั้นฟ้อง
คดีนี้ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง บัญญัติเช่นเดียวกันว่า "บุคคลไม่ต้องรับโทษทาง
อาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็น
ความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่
กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดไม่ได้" บทบัญญัติเรื่อง
อายุความตาม ป.อ. มาตรา 95 แม้ไม่ใช่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับโทษลงแก่
ผู้กระทำความผิด แต่ก็ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับระยะเวลาที่บุคคลอาจต้องรับ
โทษทางอาญาซึ่งเกี่ยวพันกับบทกำหนดโทษ พร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา 74/1 ที่มีให้ระยะเวลา
ที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ย่อมทำให้ระยะเวลาที่
บุคคลอาจต้องรับโทษอาญาเพิ่มขึ้นหรือหนักกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ตาม

67

ป.อ. มาตรา 95 ซึ่งมีได้มีบทบัญญัติเช่นมาตรา 74/1 แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว จึงต้องใช้บทบัญญัติเรื่องอายุความตามป.อ. มาตรา 95 ซึ่งเป็น
กฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิด อันเป็นสิทธิในกระบวนการ
ยุติธรรมของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ หากใช้เป็นการสนับสนุนผู้กระทำความผิด
ให้ไม่ต้องรับโทษ การใช้บทบัญญัติตาม พ.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา 74/1 บังคับแก่คดีนี้ ๓ เป็น
การละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ
รับรองและคุ้มครอง

68

คำพิพากษากฎีกาที่ 9955/2558

ขณะเกิดเหตุ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 ที่ให้เพิ่มความตามมาตรา 98 แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ซึ่งให้นำมาตรา 74/1 มาใช้บังคับโดยอนุโลมยังไม่มีผลใช้บังคับเมื่อมาตรา 98 ประกอบมาตรา 74/1 เป็นบทบัญญัติที่มีให้ระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความด้วย ประกอบกับ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 มิได้มีบทเฉพาะกาลให้นำมาตรา 98 ประกอบมาตรา 74/1 มาใช้บังคับแก่คดีที่เกิดขึ้นก่อน ส.บ.ดังกล่าวมีผลใช้บังคับการตีความกฎหมายจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด จะขยายความไปถึงคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ พ.ร.บ.ดังกล่าวใช้บังคับโดยที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดอันจะเป็นผลร้ายแก่จำเลยหาได้ไม่ เพราะจะขัดต่อความรับผิดชอบของบุคคลในการ

69

รับโทษทางอาญา ตาม ป.อ. มาตรา 2 วรรคหนึ่ง กรณีจึงนำมาตรา 98 ประกอบมาตรา 74/1 มาใช้ย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่จำเลยมิได้ อายุตามการฟ้องคดีอาญาแก่จำเลยที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้สวนแล้วมีมติแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย จึงต้องพิจารณาตามความใน ป.อ. มาตรา 95 เมื่อความผิดตาม ป.อ. มาตรา 148 ประกอบมาตรา 83 และ 86 ที่โจทก์ฟ้องมีอายุความยี่สิบปีนับแต่วันกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 95 (1) การที่โจทก์ฟ้องและได้ตัวจำเลยมาดำเนินคดีนี้ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556 เกินกว่ายี่สิบปีนับแต่วันกระทำความผิดแล้วคดีโจทก์จึงขาดอายุความ

70

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย

- หลักเกณฑ์การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล (มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง)
  - ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้
  - หากรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้อง
    - ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม
    - ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ
    - จะละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ได้
    - ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย
    - ต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ

71

หลักความเสมอภาค

- หลักความเสมอภาคก็คือ จะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น

72

หลักความเสมอภาค

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๖ การกู้ยืมเงินระหว่างบุคคลที่ ๖ ไปอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่การกู้ยืมเงินที่บุคคลกู้จากสถาบันการเงินมีกฎหมายที่ให้คิดได้เกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค เพราะข้อเท็จจริงต่างกัน ย่อมต้องปฏิบัติด้วยหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๔-๓๕/๒๕๕๓ เงินเดือนของลูกจ้างเอกชน กฎหมายให้บังคับคดีได้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร แต่ถ้าเป็นเงินเดือนของข้าราชการ กฎหมายไม่ห้าบบังคับคดีเอาจากเงินเดือนของข้าราชการเลย ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค เพราะข้อเท็จจริงต่างกัน ย่อมต้องปฏิบัติด้วยกฎหมายที่แตกต่างกัน

73

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ๒๖๑๒/ม.๒๑๓ เพิ่มเติม

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔/๒๕๖๐ ข้อเท็จจริงตามคำร้อง. เป็นการกล่าวอ้างเพียงว่า ร้างพ.ร.ป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ... มาตรา ๙(๑) ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และหลักการตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นกรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพ.ร.ป.ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ซึ่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๒ มาตรา ๑๔๔ ประกอบมาตรา ๒๖๓ ได้บัญญัติกระบวนการร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เสนอความเห็นต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยหรือให้นายกรัฐมนตรีส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ผู้ซึ่งจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้

74

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ๗๖๑๒/ม.๒๑๓ เพิ่มเติม

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่๒/๒๕๖๐ กรณีที่ผู้ร้องอ้างว่า คณะกรรมการป.ช.ไม่ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและแจ้งข้อกล่าวหากับด.ต.ทวีศักดิ์ฯ เป็นนทกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ฉบับปี๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๕ นั้น เห็นว่า ผู้ที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า การกระทำใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ผู้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ถูกกล่เมตสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้จากการกระทำของคณะกรรมการป.ช.ด้วย ข้อเท็จจริงตามคำร้องไม่ปรากฏว่าผู้ร้องถูกกล่เมตสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการป.ช.อย่างไร ข้อที่ผู้ร้องอ้างนั้น เป็นเพียงความประสงค์จะให้คณะกรรมการป.ช.ปฏิบัติต่อตนเหมือนดังที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นตามหลักความเสมอภาค แต่การที่บุคคลใดจะกล่าวอ้างเพื่อเรียกร้องให้ปฏิบัติต่อตนเป็นอย่างเดียวกับบุคคลอื่นตามหลักความเสมอภาคนั้น ต้องเป็นกรณีที่ถูกปฏิบัติมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วไม่ได้สิทธินั้น แต่กรณีของผู้ร้องซึ่งควรจะถูกกล่าวหาว่ากระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นี้ ย่อมต้องอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐานที่ได้จากการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

75

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ๗๖๑๒/ม.๒๑๓ เพิ่มเติม

ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่อาจขอให้ตนไม่ต้องถูกดำเนินคดีเพียงยกข้ออ้างว่ามี การไม่ดำเนินคดีกับผู้อื่นไม่เป็นเช่นเดียวกับการปฏิบัติกับตน กรณีนี้ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับได้พิจารณา

76

ขอให้ทุกท่านร่ำเรียงออกจากห้องสอบ

ก้าวที่ละก้าว
หนทางยาวจงก้าวไป

ที่ละนิดด้วยจิตใจ
แม้ทางไกลก็ใช้นาน

77